

Editörden / *Editorial*

Bilgi Kuramı

Information Theory

The Editorial indicates that our colleagues must be more drawn into the frequent discussions about the conceptual equivalents of the term "knowledge" and asserts that their professional success and recognition as knowledge experts will rise if they have sufficient command of the concepts related to epistemology while they are practicing their profession.

Değerli okurlarımız,

Dergimizin içinde bulunduğumuz yılın son sayısını "Bilgi Kuramı" özel sayısı olarak tasarladık. Bu sayı çağrımıza olumlu yanıt veren 6 araştırmacımızın bilimsel değerlendirmeden geçen makalelerinden oluşmaktadır.

Bilgi kuramına odaklı özel bir sayı hazırlama düşüncesi yaklaşık 1 yıl önceye dayanıyor. Bu içerikte bir sayının yayımlanması için her ne kadar Yayın Kurulumuzda ortak bir irade ortaya çıksa da bazı meslektaşlarımızın böyle bir gereksinimin olduğunu sürekli olarak vurgulamaları bizleri önemli ölçüde teşvik etmiştir. Bu noktada Bilgi Kuramı konusunda özel bir sayı çıkarma istediğimizin nedenini de sizlerle paylaşmak isteriz.

Yeni bin yıl olarak nitelenen çağımızda, kurumların sahip oldukları bilgiyi yönetemedikleri sürece durağan kalacakları ve bilgiye dayalı ekonomiye, sanata, kültüre, teknolojiye açık olmayan yönetimlerin kendilerini tekrar etme sarmalını aşamayacakları gerçeğinin bütün meslektaşlarımız tarafından bilindiğini düşünüyoruz.

Bu bilincin gerek ülke yönetimi gerekse kamu ve özel sektör olmak üzere bütün kurum ve kuruluşlar için geçerli olduğunu da biliyoruz. Bu bilinç öğrenciliğimizde ve mesleğimizin ilk yıllarında sahip olduğumuz belgeye odaklı yaklaşımımızın yerini bilgi odaklı ve bilgi yoğun bakış açısının almaya başlaması yolunu da açmıştır. Bu yeni yol, dünyada mesleğimizin “enformatik” kavramı ile de tanımlanması ve geleceğin meslekleri¹ arasında gösterilmesini sağlamıştır.

Bu gelişmelerle birlikte bilginin bir uğraşı alanı olarak yalnız kütüphanecilerin, bilgi profesyonellerinin veya enformatik uzmanlarının ilgi alanına girmediği hemen her mesleki eğitim kolunda bilgiye dayalı iş yapma kültürü ve disiplininin özellikle meslek içi eğitim aşamasında verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu bağlamda diğer meslek elemanları yeterli donanıma sahip bilgi profesyonelleri ile karşılaşmayınca kendi iç dinamikleri ile bu sorunu çözmeye çalışmaktadırlar. Ülkemizde akademik düzeyde verilmekte olan Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerimizin eğitim programlarına bakıldığında doğal olarak mesleki bir bütünlük yansıttığı ve genel olarak dünyadaki gelişmelere açık bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Uluslararası gelişmelere koşut bir şekilde teknik eleman yetiştirmeye odaklı bölümlerimizde meslektaş adaylarımızın yapacakları işin felsefi boyutunu yeterince tartışmadan veya düşünmeden mezun oldukları görüşünderiz. Temeli ilk ve ortaöğretime dayalı bu sorun, yükseköğretim düzeyinde de devam ettikçe yeni mezun meslektaşlarımız bir süre sonra yaptıkları işi sorgulamaktan öte işlerine alışmakta ve durağanlaşmaktalar. Meslektaşlarımızın çalıştıkları bilgi merkezlerindeki iş yapma kültürünün de bu durumu önemli ölçüde etkilediği bilinmektedir. Bu durumda her ne kadar bizler kendimizi genel olarak teknik eleman gibi görsek işveren tarafından bilgi profesyoneli değil de kütüphane teknisyeni olarak kabul edilmeye devam edeceğiz. Mesleki felsefemizin odağında bulunan bilginin kuramsal ifadesini tam olarak algılamadan mesleğimizin bugününü doğru yorumlamanın ve geleceğini görebilmenin olanaksız olduğu düşüncesindeyiz. Bu bağlamda meslektaşlar olarak en önemli gereksinimimiz mesleğimizi kavramsal boyutta ele almak ve yorumlamak olmalıdır.

Bilgi felsefesinin derinliği günümüzde bilginin karşılıklarını ve anlamını da çeşitlendirmiştir. Bilgi kuramına yaklaşımlarda farklılıklara da neden olan bu çeşitlenme içinde uluslararası literatürde “enformasyon”, en fazla bilinen bilgi karşılığıdır. Zaman

¹ 12 Aralık 2010 tarihinde <http://fotoanaliz.hurriyet.com.tr/GaleriDetay.aspx?cid=4549&p=3&rid=4369> adresinden erişilmiştir.

zaman malumat olarak da adlandırılan ve günlük yaşamda “bilinen/ sahip olunan/ gereksinim duyulan bilgi” olarak algılanan ve en küçük bilgi parçacıklarından (veri) oluşan enformasyon, özellikle kurumsal bilgi yönetiminin öne çıkmasıyla biraz daha gündelik yaşamla özdeşleşmeye başlamıştır. Bilgi yönetiminde kuruluşların operasyonel bilgiye² yönelmesi ile birlikte sahip olunan enformasyonun düzenlenmesi dönemi başlamıştır. Enformasyonun düzenlenmesi ile kişisel anlamda özümseven, öğrenerek denenerek kazanılan ve mantıksal süzgeçten geçtikten sonra kanaat sonucu kesinleşen, işlevsel hale gelen ve fark yaratan “bilgi” ortaya çıkmıştır. Bu anlamıyla uluslararası literatürde şimdilik “knowledge” olarak karşılığını görebildiğimiz “bilgi” yeni ekonominin beraberinde getirdiği bilgiye dayalı ekonomik yorumlama çağına geçişle birlikte istihbari bir içerik de kazanmıştır. Bu bağlamda ekonomik istihbarat, ticari istihbarat veya ülkelerarası istihbarat kavramlarını bilgi olarak değerlendirmek yetersiz kalmaktadır. Rekabetin yoğun olduğu bu alanlarda stratejik öneme sahip bilgi söz konusu olduğunda “istihbarat” kavramı kullanılmaktadır. Görülüyor ki bilgi kavramı kuramsal olarak tartışıldıkça derinleşmekte ve belirli alanlarda geçerli olan karşılığı başka alanlarda tartışma konusu olabilmektedir.

İnsan düşüncesinin bileşiminden oluşan bilginin; Meredith’in³ “ölümsüz olarak bildiğim tek şey düşüncedir” sözü dikkate alındığında bilginin ölümsüzlüğüne de gönderme yapmakta olduğunu düşünüyoruz. Bu bağlamda yazının bulunması ile birlikte sözün uçtuğu ve yazının kalıcı olduğu felsefesine olan inancın çağımızda yaşanan bilgi devrimi ile birlikte giderek bilginin ölümsüzlüğüne doğru evrileceğini tahmin etmek ütöpik bir yaklaşım olmayacaktır. Bu durumda mesleğimizi bilgi odaklı yorumlayabilmemiz için öncelikle meslek felsefemiz üzerinde düşünme ve bilgi kuramı konusunda uluslararası literatüre kalıcı eserlerle katkı yapma zorunluluğumuz bulunmaktadır.

İçinde bulunduğumuz kış mevsimini sağlık ve esenlik içinde geçirmeniz dileğiyle saygılarımızı sunarız.

M. Tayfun Güllü

² Bu konuda yurt içinde yapılan akademik bir çalışma için bkz.

http://www.itudergi.itu.edu.tr/tammetin/itu-b_2005_2_1_A_Kulakli.pdf

³ George Meredith İngiliz romancı (1828 – 1909). Ayrıntılı bilgiye 12.12.2010 tarihinde http://en.wikipedia.org/wiki/George_Meredith adresinden erişilmiştir.